

14.3.2012

YM24/04/2012

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 Valtioneuvosto

Viite Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 16.2.2012 (662/00.01.11.01/2011)
Hänvisning

Asia Valtion kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden omistuksen ja hallinnonin
Ärende järjestäminen

Valtiovarainministeriön 21.4.2011 asettama työryhmä (VM044:00/2011) jätti 16.1.2012 valtiovarainministeriölle ehdotuksen valtion kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden omistuksen ja hallinnonin järjestämisestä. Valtiovarainministeriö pyytää ympäristöministeriöltä lausuntoa asiasta.

Työryhmän ehdotus noudattaa valtioneuvoston 21.12.2010 periaatepäätöksellään vahvistaman valtion kiinteistöstrategian linjauksia ja tarkoittaa niitä kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden osalta. Ehdotuksen mukaisten järjestelyjen tulee toisaalta turvata kiinteistövarallisuuden kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen ja toisaalta mahdollistaa niiden hallinnointiin osallistuvilla tahoilla riittävät resurssit tehtävien hoitamiseen.

Kulttuurihistoriallisesti arvokas kiinteistövarallisuus tarkoittaa ehdotuksessa lähinnä rakennuksia, muinaisjäännöksiä sekä infrastruktuuriin, kuten teihin ja siltoihin, liittyviä rakennelmia ja kohteita. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat laajemmat maa-alueet, kuten maisema-alueet, jäävät tarkastelun ulkopuolelle.

Kiinteistövarallisuuden keskittäminen ehdotuksen mukaisesti tulee aiheuttamaan merkittäviä pitkäaikaisiakin taloudellisia vaikutuksia luovuttavalle ja erityisesti vastaanottavalle organisaatiolle. Kohteiden luovuttaminen valtiolta yksityisille saattaa puolestaan aiheuttaa riskejä mm. kulttuurihistoriallisten arvojen säilymiselle. Raportissa ei ole kuitenkaan systemaattisesti arvioitu toimenpiteiden aiheuttamia vaikutuksia.

Työryhmän linjauksissa (luku 8, kohta 8) todetaan, että "Toisaalta kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistöomaisuuden hoitovastuun siirtäminen edellyttää keskitetyiltä kiinteistönhaltijoilta ja niitä ohjaavilta ministeriöiltä resursseja, jotka mahdollistavat sitoutumisen näiden kiinteistöjen edellyttämän osaamisen ylläpitoon". Saman luvun kohdassa 10 todetaan edelleen: "Metsähallitukselle siirretään kohteen käyttöön ja ylläpitoon tarvittavat varat." Rakennusten ja kohteiden vastaanottajalle

tulee turvata niiden käytön ja kunnossapidon edellyttämät taloudelliset ja henkilöstöön liittyvät resurssit sekä kulttuurihistoriallisten arvojen edellyttämä asiantuntemus. Raportista ei kuitenkaan selviä, miten se käytännössä tultaisiin järjestämään, miten siihen varaudutaan, mistä varat osoitetaan ja miten toimitaan esimerkiksi silloin, jos luovuttavalla organisaatiolla ei ole siirrettäviä varoja. Yksityiskohtainen tarkastelu resurssien osalta tulee suorittaa.

Kohdassa 7.3.3. todetaan, että "Siirryttäessä keskitettyyn kiinteistöhallintoon ja omien tilojen vuokraukseen pääomavuokraa koskeva osuus virastojen rahoitustarpeessa muodostuu virastolle todelliseksi uudeksi pysyväksi kustannukseksi, jolloin se on myös huomioitu viraston kehysbudjetissa ja talousarviossa. Työryhmän mielestä sovellettu budjetointimenettely on hyvin hyödynnettävissä myös valtion kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestelyssä." Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että em. menoerät sekä ylläpitomenojen ja asiantuntemuksen edellyttämä riittävä rahoitustaso arvioidaan luotettavasti ja sisällytetään kohteita vuokraavien toimintayksiköiden budjetteihin.

Metsähallituksen osalta ehdotus tarkoittaa omaisuuden ja siitä aiheutuvien lisäkulu- jen siirtymistä Metsähallituksen pääosin budjettirahoituksella toimivien Luontopalvelut-yksikön hoidettavaksi. Metsähallituksen budjettirahoituksen taso on niukka jo nykyisten tehtävien hoitamiseen. Sillä on noin 300 kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi arvioitua rakennettua kohdetta, joiden hoitoon ja kunnossapitoon budjettirahoitus ei edes nykyisellään riitä. Raportissa puhutaan useissa kohdissa yleisesti Metsähallituksesta, mikä saattaa rinnastaa asian liikaa Senaatti-kiinteistöjen tilanteeseen. Metsähallituksen Luontopalveluille siirtyvät kohteet eivät kuitenkaan ole yleensä samalla tavalla tuloa tuottavaa omaisuutta kuin Senaatti-kiinteistöille siirtyvät kohteet.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan valtion kiinteistöomaisuuden siirtäminen nykyistä laajemmin Metsähallitukselle (Työryhmän linjaukset, luku 8, kohta 10) tulee tapahtua liikkeenluovutusperiaatteella samaan tapaan kuin aikoinaan on menetelty siirrettäessä suojelualueita Metsäntutkimuslaitokselta Metsähallitukselle. Siirrot eivät ympäristöministeriön käsityksen mukaan voi käytännössä tapahtua ilman, että ympäristöministeriön hallinnonalan henkilöstö- ja määräraha-kehityksiä tarkistetaan ylöspäin tältä osin. Mahdolliset lainsäädäntö- ja budjettitekni- kisten muutostarpeiden selvittäminen on syytä sisällyttää osaksi kohdan 10 ryhmittelytyötä.

Luvussa 7.4 (Ehdotuksen vaikutukset) käsitellään Museoviraston, Metsähallituksen ja Suomenlinnan hoitokunnan kiinteistövarallisuutta. Samassa yhteydessä olisi hyvä tarkastella myös Senaatti-kiinteistöjen kiinteistövarallisuutta. Luvun otsikko antaa virheellisen kuvan luvun sisällöstä, sillä tekstissä ei varsinaisesti käsitellä ehdotuksen vaikutuksia, vaan paremminkin ehdotuksesta johtuvia toimenpiteitä.

Kiinteistövarallisuuden keskittämisestä aiheutuvat käytännön järjestelyt on ehdotuksessa jätetty vaille tarkempaa ohjeistusta. Vastuu järjestelyistä on siirretty kiinteistövarallisuuden omistajille, vastaanottaville tahoille ja Museovirastolle. Tähän olisi hyvä saada selkeämpää ja yksityiskohtaista ohjeistusta, niin että eri tahot voivat ajoissa varautua toimenpiteiden aiheuttamiin järjestelyihin ja että järjestelyissä noudatettaisiin samoja periaatteita.

Ympäristöministeriö pitää ehdotuksen linjauksia oikeansuuntaisina, mutta toteaa, että sekä taloudellisten että kulttuurihistoriallisten vaikutusten arviointi on puutteel-

linen ja vaatii tarkempaa selvitystä ennen ehdotuksen mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä. Lisäksi kiinteistövarallisuuden siirtoihin liittyvä taloudellinen tarkastelu tulee tehdä yksityiskohtaisemmin.

Kansliapäällikkö

Hannele Pokka

Erityisasiantuntija

Tuija Mikkonen